

Pellofes inèdites (1a part)

XAVIER JORBA I SERRA*

Des de la publicació l'any 1990 de l'obra d'en Miquel Crusafont *La moneda catalana local (s. XIII-XVIII)*, fins a l'actualitat, ha passat un llarg període de temps, durant el qual, gràcies a les investigacions d'estudiosos numismàtics, o a l'interès despertat pels aficionats als catàlegs de subhastes numismàtiques, ha pogut sortir a la llum un nombre considerable de pellofes inèdites. El nostre objectiu és donar-les a conèixer. En el present article comencem amb una mostra de 29 pellofes corresponents a parròquies barcelonines. En properes actes anirem presentant més pellofes de Barcelona i d'altres comunitats de preveres de Catalunya.

Pellofes de Barcelona:

Parròquia de Sant Miquel

Núm. 1

1. Incusa de llautó. Sant Miquel punxant el dimoni entre 4 i estel. Escena semblant d'un altre dibuix a les Crus. 1191 i 1192. Orla de punts. Aquestes dues últimes tenen el 4 a l'inrevés. Pes 0,30. Diàmetre 21 mm.

Parròquia de Santa Maria del Mar

2. Incusa de llautó. M coronada entre estel i estel, sobre mar. +BEATA·MARIA·DE·MAR·1590. Orles de punts. Procedeix de la col·lecció Balsach.¹ Pes 0,24. Diàmetre 22 mm.

* Doctor en història moderna. Membre de la Junta de la SCEN.

1. L'esmentada peça no sortia referenciada en l'article de Llorenç BALSACH i Miquel CRUSAFONT, «Pellofes no publicades de la col·lecció Balsach», *Acta Numismàtica*, 27, Barcelona, 1996.

Núm.2

Núm.3

Núm.4

Crus. 1240

3. Incusa de llautó. M sobre mar superada d'estrella i entre grups de cinc punts en creu. Orla de punts. Molt semblant a la Crus. 1222, però diferent encuny. Procedeix del fons Balsach.² Pes 0,16. Diàmetre 18 mm.

4. Incusa de llautó. Armes de Santa Maria del Mar coronades i entre 1-sou. +FUNDAT PER JHRIERA ANY 1811. Orles de punts i lineals. La Crus. 1240 correspon a un getó de llautó. Caldria pensar que la utilització de diferents materials a l'hora d'encunyar, possiblement per l'oferta existent en aquell moment, és la causa de l'existència dels dos tipus. Procedeix de la col·lecció Balsach.³ Pes 0,48. Diàmetre 27 mm.

Capella del Palau

Núm.5

5. Incusa de llauna. Armes dels Requesens. Dalt: 1634. Idèntica a la Crus. 1243, però encunyada amb llauna. Única coneguda. Procedeix de la col·lecció Balsach.⁴ Pes —. Diàmetre 21 mm.

Parròquia de Nostra Senyora del Pi

Núm.6

2. L'esmentada peça no sortia referenciada en l'article de Llorenç BALSACH i Miquel CRUSAFONT, «Pellofes no publicades de la col·lecció Balsach», *Acta Numismàtica*, 27, Barcelona, 1996.

3. Llorenç BALSACH i Miquel CRUSAFONT la publicaven en el seu article «Pellofes no publicades de la col·lecció Balsach» a l'*Acta Numismàtica*, 27, Barcelona, 1996, p. 161-162. La peça amb el núm. 79 s'identificava amb la Crus. 1240. Els autors no es van adonar que la fotografia corresponia a una pellofa de llautó en lloc del getó de llautó que sortia publicat com a Crus. 1240.

4. L'esmentada peça no sortia referenciada en l'article de Llorenç BALSACH i Miquel CRUSAFONT, «Pellofes no publicades de la col·lecció Balsach», *Acta Numismàtica*, 27, Barcelona, 1996.

6. Incusa de llautó. I sobre M i entre estels. Orla de punts. Procedeix de la col·lecció Balsach.⁵ Pes 0,23. Diàmetre 24 mm.

Parròquia de Sant Pere de les Puelles

Núm. 7

7. Incusa de llautó. Dues claus en aspa, entre S.-P. Dalt de les claus creua-des hi trobem una espècie de triangle. Orla de punts. Pes 0,29. Diàmetre 21 mm.⁶

8. Incusa de llauna. Com la descrita anteriorment. Pes —. Diàmetre 21 mm. No disposem de la fotografia.

Parròquia de la Seu

Núm. 9

Núm. 10

Núm. 11

Núm. 12

Núm. 13

Núm. 14

9. Incusa de llautó. A sobre creueta. Orla de punts. Pes 0,10. Diàmetre 15 mm. Llargada dels pals de la A 10 mm.

10. Incusa de llauna. A sobre creueta. Orla lineal. Pes 0,16. Diàmetre 15 mm. Llargada dels pals de la A 10 mm.

11. Incusa de llautó. A sobre creueta. Orla de punts. Pes 0,11. Diàmetre 16 mm. Llargada dels pals de la A 12 mm.

12. Incusa de llauna. A sobre creueta. Orla lineal. Pes 0,15. Diàmetre 16 mm. Llargada dels pals de la A 12 mm.

13. Incusa de llautó. A sobre creueta. Doble orla de punts i lineal. Pes 0,23. Diàmetre 17 mm. Llargada dels pals de la A 10 mm.

14. Incusa de llautó. A sobre creueta. S en contramarca a la dreta. Doble orla de punts i lineal. Pes 0,18. Diàmetre 17 mm. Llargada dels pals de la A 10 mm.

5. L'esmenatada peça no sortia referenciada en l'article de Llorenç BALSACH i Miquel CRUSAFONT, «Pel·lofes no publicades de la col·lecció Balsach», *Acta Numismàtica*, 27, Barcelona, 1996.

6. Miquel CRUSAFONT al seu article «Notícia sobre el manuscrit de J. Botet i Sisó», *Acta Numismàtica*, 29, Barcelona, 1999, p. 192, ens informa de l'existència d'un «tipus desconegut que Botet descriu així: Dues claus en aspa entre S-P, orla de punts. Diàmetre 20 mm».

Núm.15

Núm.16

Núm.17

Núm.18

Núm.19

Núm.20

15. Incusa de llautó. A sobre creueta. S en contramarca a la dreta. X en contramarca a l'esquerra. Doble orla de punts i lineal. Pes 0,20. Diàmetre 17 mm. Llargada dels pals de la A 10 mm.

16. Incusa de llautó. A sobre creueta. S en contramarca sobre la creueta. Orla de punts. Pes 0,23. Diàmetre 15 mm. Llargada dels pals de la A 12 mm.

17. Incusa de llautó. A sobre creueta. S en contramarca a la dreta. Orla de punts. Pes 0,19. Diàmetre 16 mm. Llargada dels pals de la A 11 mm. Aquests tipus es diferencien de la núm. 18 pel diàmetre i la llargada dels pals de la A.

18. Incusa de llautó. A sobre creueta. X en contramarca a la dreta. Doble orla de punts i lineal. Pes 0,19. Diàmetre 17 mm. Llargada dels pals de la A 11 mm.

19. Incusa de llautó. A sobre creueta. X en contramarca a l'esquerra. S en contramarca a la dreta. X en contramarca a la dreta. Orla de punts. Pes 0,22. Diàmetre 17 mm. Llargada dels pals de la A 11 mm.

20. Incusa de llautó. A sobre creueta. X en contramarca a l'esquerra. S en contramarca a la dreta. Orla de punts. Pes 0,25. Diàmetre 15 mm. Llargada dels pals de la A 11 mm.

Núm.21

Núm.22

Núm.23

Crus. 1343

21. Incusa de llautó. Quadrada. M superada de creu. Bordura lineal. Pes 0,12. Diàmetre 11×12,5 mm.

22. Incusa de llautó. Quadrada. M superada de creu. Contramarca d'ocell entre creu i M. Bordura lineal. Pes 0,15. Diàmetre 11×12 mm.

23. Incusa de llautó. Quadrada. M superada de creu. Contramarca S petita. Bordura lineal. Pes 0,12. Diàmetre 11×12,5 mm. Crusafont publica la Crus. 1343 amb contramarca S gran.

Núm.24

Núm.25

Núm.26

Núm.27

24. Incusa de llautó. Crani sobre fèmurs entre 1-sou. A sobre creu. Contra-marca d'un 2 en posició correcta. Cal diferenciar-la respecte a la Crus. 1345, on la contramarca del 2 es troba al revés. Hi ha un nombre elevat tant de la 24 com de la Crus. 1345. Per tant, cal entendre aquest fet com una cosa intencionada per part de l'encarregat de fer les pellofes. Doble orla de punts i lineal. Pes 0,18. Diàmetre 19 mm.

25. Incusa de llautó. Santa Eulàlia amb creu i palma entre S-E. Encuny amb dibuix més gran respecte a la Crus. 1348. Orla de punts. Pes 0,55. Diàmetre 23 mm. La Crus. 1348 només mesura 21 mm de diàmetre.

26. Incusa de llautó. Sta. Eulàlia amb creu i palma entre S.-E. Cal destacar els punts que acompanyen les lletres S i E, i la cara ben treballada de la pellofa, que ens recorda la Crus. 1350. Orla de punts. Pes 0,16. Diàmetre 21 mm.

27. Incusa de llauna. IHS sobre pedra de mola. Orla d'ornaments vegetals entre dues de punts. Com la Crus. 2375 en llautó. Crusafont l'atribueix a la parròquia Jesús de Gràcia, però l'existència de força quantitat de peces al fons del Museu de la Catedral ens indica que eren utilitzades pels membres de la seu.⁷ Pes 0,31. Diàmetre 20 mm.

Núm.28

Núm.29

28. Incusa de llautó. Sol superat de creu. En tres línies P-A / M-P / 1785. Orla de punts. Per la tipologia que presenta, té moltes semblances amb les pellofes de la seu Crus. 1335, 1336, 1352. Pes 0,55. Diàmetre 26 mm.

29. Incusa de llautó. Sol superat de creu. En tres línies P-A / M-P / 1785. Orla de punts. Pes 0,29. Diàmetre 20 mm.

7. Miquel Crusafont basa la seva atribució a partir de la informació extreta del manuscrit de J. Botet i Sisó. Miquel CRUSAFONT, «Notícia sobre el manuscrit de J. Botet i Sisó», *Acta Numismàtica*, 29, Barcelona, 1999, p. 192.